

Revista

de Arheologie, Antropologie
și Studii interdisciplinare

Journal of Archaeology, Anthropology
and Interdisciplinary Studies

In Memoriam
Valentin Mircea Dumitrașcu (1978-2024)

6

2024

Dr. Angela SIMALCSIK, editor responsabil (Republica Moldova, România)

Dr. Bianca PREDĂ-BĂLĂNICĂ (Finlanda, România)

Dr. Daniel GARVĂN (România)

Dr. Cristian Eduard ȘTEFAN (România)

Dr. Denis TOPAL (Republica Moldova)

COLEGIUL DE REDACȚIE/PEER-REVIEW

Dr. Angela SIMALCSIK, redactor responsabil
(Republica Moldova, România)

Dr. Bianca PREDĂ-BĂLĂNICĂ (Finlanda)

Dr. Cristian Eduard ȘTEFAN (România)

Dr. Mircea ANGHELINU (România)

Dr. Mariana COCIERU (Republica Moldova)

Dr. Denis TOPAL (Republica Moldova)

Dr. Gabriel VASILE (România)

Dr. Cătălin-George FEDOR (România)

Dr. Ștefan HONCU (România)

Dr. Cristina-Elena CORDOȘ (România)

Dr. Vasile DIACONU (România)

Dr. Dmitriy KIRICENKO (Azerbaidjan)

Dr. Alexandru BERZOVAN (România)

Dr. Andrei COROBCEAN (Republica Moldova)

Dr. Raluca KOGĂLNICEANU (România)

Dr. George BODI (România)

Dr. Dorina ONICĂ (Republica Moldova)

Ion CIOBANU, secretar de redacție
(Republica Moldova)

Dr. Daniel GARVĂN (România)

Dr. Ștefan VASILE (România)

Dr. Lavinia GRUMEZA (România)

Dr. Robert Daniel SIMALCSIK

(Republica Moldova, România)

Dr. Roxana MUNTEANU (România)

Dr. Lucian MUNTEANU (România)

Dr. Andrei ASĂNDULESEI (România)

Dr. Vlad VORNIC (Republica Moldova)

Dr. Lilia DERGACIOVA (România)

Dr. Vitaliy S. SINIKA (Moldova)

Dr. doc. Oksana HRYTSYUTA (Ucraina)

Marian LIE (România)

Dr. Ioan Sebastian BRUMĂ (România)

Dr. Victor COJOCARU (România)

Dr. Bogdan-Stelian HAIDUC (România)

Dr. Bianca PREDĂ-BĂLĂNICĂ, concept grafic, traducere și consultanță pentru limba engleză, limba franceză și limba română (Finlanda)

Dr. Denis TOPAL, concept copertă (Republica Moldova)

Alexandru KOVÁCS, traducere și consultanță pentru limba engleză, limba franceză și limba germană (România)

Dr. Mihail BĂȚ, machetare și aranjare în pagină (Republica Moldova)

Colegiul de redacție nu răspunde de opiniile exprimate de autori.

Editorial board is not responsible for the opinions expressed by authors.

Toate lucrările publicate în Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare (RAASI) sunt recenzate de specialiști în domeniu (peer-reviewed journal).

Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare (RAASI) este publicația anuală a Rezervației Cultural-Naturale „Orheiul Vechi”, în colaborare cu Institutul de Cercetări Bioarheologice și Etnoculturale (ICBE) din Chișinău.

Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare (RAASI) este indexată în bazele de date internaționale [CEEOL](#), [ERIHPLUS](#) și [EBSCO](#).

Editare și tipar: Bons Offices

ISSN: 2587-3768

E-ISSN: 2587-3776

Chișinău 2024

Cuprins

STUDII // MATERIALE // NOTE

In memoriam

Valentin Mircea Dumitraşcu (25.12.1978 - 02.06.2024) 7

Ihor Pistruil

Flintknapping of the Upper Palaeolithic site Kaystrova Balka IV
Prelucrarea silexului în situl paleolitic superior Kaystrova Balka IV 11

David Baci, Daniel Garvăn

Analiza unui lot de faună precucuteniană de la Gherăseni-Movila Cremenea (județul Buzău)
Analysis of a Precucutenian faunal assemblage from Gherăseni-Movila Cremenea (Buzău County) 21

Cristian Eduard Ştefan

Notă asupra unor descoperiri preistorice de la Garvăn, județul Tulcea
Note on some prehistoric discoveries at Garvăn, Tulcea County 37

Constantin S. Nicolăescu-Plopşor

Raport asupra cercetărilor arheologice de la Perişor, Dolj
Report on archaeological research in Perişor, Dolj 49

Bianca Preda-Bălănică, Marius Bâsceanu, Angela Simalcsik, Daniel Garvăn

Notă asupra cercetărilor arheologice realizate de Constantin S. Nicolăescu-Plopşor în movilele funerare de la Perişor şi Pleniţa (județul Dolj)
Note on the archaeological excavations conducted by Constantin S. Nicolăescu-Plopşor in burial mounds in Perişor and Pleniţa (Dolj County) 53

Dumitru Boghian, Sergiu-Constantin Enea, Sergiu Popovici,
Andrei Asăndulesei, Radu-Gabriel Părnău, Ion Ciobanu

Rezultatele investigaţiilor interdisciplinare efectuate în tumulul T1 de la Târgu Frumos-Vest de oraş (județul Iaşi, România)
The results of the interdisciplinary investigations conducted in barrow T1 at Târgu Frumos-Vest de oraş (Iaşi County, Romania) 83

Angela Simalcsik, Robert Daniel Simalcsik, Serina Daniela Bobe, Maricela-Rebeca Cefalan, Alina-Georgiana Patriche	
Tumulul T1 de la Târgu Frumos-Vest de oraș (județul Iași, România). Date antropologice <i>Barrow T1 from Târgu Frumos-Vest de oraș (Iași County, Romania). Anthropological data</i>	131
Serghei Agulnicov	
Notă privind câteva date antropologice referitoare la mormintele Belozërka dintre Dunăre și Nistru <i>Note on some anthropological data relating to the Belozërka burials between the Danube and the Dniester</i>	155
Gabriel Mircea Talmațchi	
Despre câteva descoperiri de stateri târzii de tip Lysimachos din teritoriul istro-pontic <i>On some discoveries of late Lysimachos-type staters from the Istro-Pontic territory</i>	165
Lucian Munteanu, Adelina Picior	
Notă despre o monedă romană „reparată” <i>Note on a “repaired” Roman coin</i>	189
Vlad Vornic, Valeriu Bubulici	
O fibulă emailată romană descoperită în raionul Sîngerei (Republica Moldova) <i>A Roman enamel fibula from the Sîngerei district (Republic Of Moldova)</i>	199
Lavinia Grumeza, Adrian Ursuțiu, Cristina Tica, Ștefan Lipot	
Analiza și restaurarea unor piese de centură sarmatice descoperite recent în situl V Borș (județul Bihor) <i>Analysis and restoration of some recently discovered Sarmatian belt parts at the V Borș Site (Bihor County)</i>	207
Ana Honcu	
Cartarea descoperirilor ceramice romane din județul Iași, România. Stadiul actual al cercetărilor <i>Mapping of Roman ceramic finds from Iași County, Romania. Current state of research</i>	227
József Puskás	
New data on the absolute chronology of the Sântana de Mureș-Černjachov Culture in southeastern Transylvania (Covasna County, Romania) <i>Date noi privind cronologia absolută a culturii Sântana de Mureș-Černjachov în sud-estul Transilvaniei (județul Covasna, România)</i>	245

George-Dan Hânceanu, Andrei Baltag	
Sondajul arheologic din incinta Bisericii ortodoxe a satului Gherăești (județul Neamț)	
<i>The archaeological survey within the Orthodox Church of the village of Gherăești (Neamț County)</i>	253
Robert Daniel Simalcsik, Cătălin-George Fedor, Angela Simalcsik	
Cercetări de antropologie fizică și socială în localitatea Gherăești din județul Neamț	
<i>Physical and social anthropology research in the village of Gherăești in Neamț County</i>	289
Sergiu Suvac	
Prelucrarea artistică a pietrei în satele Rezervației Cultural-Naturale „Orheiul Vechi”	
<i>Artistic processing of stone in the villages of the “Orheiul Vechi” Cultural-Natural Reserve</i>	311
Cătălin-George Fedor	
Despre capitalul social într-o comunitate rurală moldovenească. Studiu de caz	
<i>About social capital in a Moldovan rural community. A case study</i>	329
RECENZII // PREZENTĂRI DE CARTE	
Sergiu Popovici, Angela Simalcsik, Ion Ciobanu, Serghei Agulnikov	
Turanicii în sudul Moldovei. O perspectivă arheologică și antropologică asupra înmormântărilor medievale și premoderne	
<i>Gabriel Vasile</i>	341
Norme de redactare / Publishing Rules	346

Raport asupra cercetărilor arheologice de la Perișor, Dolj^{1,2}

Constantin S. Nicolăescu-Plopșor

Craiova, 25 August 1927

DOMNULE PREFECT,

Asupra însărcinării ce mi-ați dat spre a face cercetări în măgurile depe teritoriul comunei Perișoru, respectuos vă aduc la cunoștință următoarele:

Situație geografică

Un șir de măguri unele mai mari altele mai mici trece printre satele Giubega și Perișoru, Nord Giubega sud Perișor, continuându-se atât în spre Apus cât și în spre Răsărit. Am săpat 5 din aceste măguri prima fiind măgura Cerbului însemnată și pe harta Marelui Stat Major 1/100000 foaia Băilești, celelalte în linie nu tocmai dreaptă în direcția Răsărit.

Cercetări

Au durat 5 zile (31 Iulie – 4 August).

¹ Acest raport, rămas inedit până astăzi, este însoțit de un articol ce aduce clarificări asupra cercetărilor efectuate de C. S. Nicolăescu-Plopșor în movilele de la Perișor și Plenița, în județul Dolj, realizat de B. Preda-Bălănică, M. Băscănuș, A. Simalcsik și D. Garvăn. Recomandăm parcurgerea ambelor studii, în ordinea stabilită în cuprinsul revistei.

² În reproducerea textului raportului redactat de către C. S. Nicolăescu-Plopșor, autorii au respectat grafia și modul de exprimare al autorului, pentru a păstra și scoate în evidență savoarea și farmecul limbii unei epoci demult apuse. Asupra textului nu s-a intervenit decât în puține cazuri, prin corectarea unor greșeli de dactilografiere (de ex., la f. 10 „sub Perișor” a fost transcris „sud Perișor”, la f. 12 „se pot constatat” transcris „se pot constata”, etc.) sau întregirea unor cuvinte care nu se distingeau complet. Având în vedere faptul că fișele raportului se găsesc într-un dosar de arhivă legat cu sfoară, în câteva cazuri nu s-au putut identifica anumite cuvinte sau părți de cuvinte aflate la sfârșitul rândurilor, lucru marcat cu „[...]” în text.

Măgura Cerbului (Măgura Nr. 1)

Am început săpăturile la această măgură care era săpată în coastă pe multe locuri de către căutătorii de pământ, o întreagă serie de legende și amintiri care mai de care mai năstrăvane se pot culege cu privire la această măgură.

Întru cât dimensiunile măgurei sunt prea mari și mijloacele de săpat prea restrânse am întrebuințat la săparea ei cea mai ușoară metodă pe care am găsit-o cu cale în asemenea împrejurări și care a dus la rezultate sigure.

Având un diametru de 40 m. și o înălțime de peste 4 m. a o tăia în cruce sau numai a duce o [...] în prelungirea nivelului pământului în spre centru ar fi necesitat prea multă cheltuială, ori cum se știe că la toate măgurile – când acestea nu sunt necropole colective – mormântul e la centru, am căutat în centru prin metoda care-mi cerea mai puțină cheltuială. Așa începând dinspre Răsărit din coastă [...] tranșee spre centru am scoborât în trepte până la pământul sănătos, scoborârea în trepte ușurându-mi evacuarea pământului săpat.

Am nădărdit că prin această săpătură către centrul probabil se găsesc dacă nu mormântul cel puțin urme de sacrificii care îmi vor indica direcția mormântului.

Nici una nici alta, am pornit-o dar cu un romb din creștet, având și el o tranșee de evacuare. La adâncimea de 3.m.25 dela creștet în jos, am descoperit un schelet culcat pe spate orientat Apus-Răsărit având genunchii strânși spre dreapta. Oasele scheletului erau în așa stare de putrefacție încât numai rămăsese din ele de cât o pulbere galbenă și bucăți mici sfărâmicioase. În afară de câțiva dinți și măsele nu se putea salva nimic din acest schelet. După bucățelele de craniu s'a văzut că era roșit pe frunte – lucru obișnuit după cum vom vedea – iar în dreptul capului s'a găsit o mică spirală de argint cu totul coclită.

Pozițiunea scheletului nu s-a putut reconstrui decât după felul cum era întinsă pe pământ făina de oase. Întru cât groapa acestui mormânt, a fost făcută în pământ umblat nu am putut reconstrui dimensiunile groapei, fiindcă atât pământul în care a fost săpată groapa cât și cel cu care a fost umplută era de aceeași natură fiind și unul și altul pământ săpat de aceeași culoare negricioasă și aceeași densitate.

Continuând săpătura am ajuns la nivelul solului alcătuit din loes levigat unde lesne mi-a fost să [...] din ce parte este mormântul. Într'adevăr de jur împrejurul groapei mormânt se vedea loesul iar la mijloc pământul negru cu care a fost astupată groapa.

După ce am răcăit de jur împrejur ca să disting lămurit conturul groapei, am scos pământul negru din groapă, descoperind la fund un schelet iarăși în completă stare de putrefacție în aceeași poziție în[...] cu genunchii spre stânga.

Și acest schelet cu fruntea roșită iar în dreptul capului spre dreapta o spirală de argint mai groasă.

Și unul și altul din cele 2 schelete sunt ale unor oameni adulți, lucruri care se pot constata după dantură.

Atât mormântul central de bază cât și cel superior a avut deasupra lor putregai de lemn cea ce nu s'a găsit la fund.

Putregaiul era prea puțin pentru a se putea stabili ceva precis.

Ținând însă seamă că gropile mormintelor erau făcute în pământ tare cum e casul mormântului de bază, cred că aceste lemne erau puse deasupra mormântului ca un capac pentru a-l astupa. La mormântul superior deasupra lemnului se vede a fi fost puse multe buruieni pentru a nu lăsa țărâna să se strecoare printre lemnele deasupra mormântului.

De mare însemnătate pentru cultura epocii în care se clădeau asemenea morminte sunt și cele câteva fragmente ceramice descoperite în timpul săpăturilor.

Cioburi mici, majoritatea fără nici-o urmă de ornamentație s'au găsit în tot cursul săpăturilor, toate aparținând unor vase lucrate cu mâna. Nici unul lucrat cu roata. Făcute dintr'o pastă neagră-vânăță grâu[...]să la mijloc iar la suprafață roșcate vinete, bi[...].

Dintre toate numai unul este ornamentat cu linii incisate și cu butonași aplicați. E vorba de o buză de vas din care atât ca formă cât și ca ornamentație s'au mai găsit în Județul nostru. Cele mai bogate așezări preistorice în asemenea ornamentație sunt Botul mare și Botul mic dela Coțofenii din dos, epoca aeneolitică. În afară de cioburi cea ce rămâne de însemnătate excepțională sunt urmele unei țesături vârgat cu negru ce s'a găsit imprimată pe o suprafață mărișioară deasupra mormântului de bază. Ne aflăm în fața unei țesături – o pătură sau un veșmânt ce a fost așezat sau poate scăpat odată cu pământul adus pentru clădirea măgurei. După imprimarea ce a rămas în pământ se vede a fi o țesătură nu tocmai grosolană de lână sau de vre-o materie vegetală (cânepă). Cunoșteau dar răsboiu. Țesătura e simplă urzeală și băteală iar din când în când era vârgată cu vergi late de 0.50-1 cm distanțate neregulat între ele.

De oarece săpăturile dela măgura Cerbului înaintau greu, am început în același timp săparea celorlalte 4 măguri ce se întind înspre Răsărit de ea.

Cu totul mai mici aceste măguri având o rază până la 30 metri și o înălțime variind între un metru și 1.50 m. totuși fiecare a dat la iveală câte un mormânt central. Din creștetul fiecăruia am dus spre centrul probabil câte o tranșee de 2/4m. direcția Nord-Sud, fiecare săpătură ducându-mă la rezultatul dorit.

Măgura Nr. 2.

Schelet bine conservat al unui om adult. Orientarea scheletului, capul spre apus, genunchii spre stânga lipsa roșului pe craniu. S'a ridicat și depus la Muzeul Regional al Doljiului.

Măgura Nr. 3.

Scheletul unui om adult, rău conservat genunchii înspre stânga, lipsa roșului pe frunte. S'au ridicat oasele craniului sfărâmat de presiunea pământului, humerus și radius stâng singurile oase lungi întregi mai bine conservate.

Măgura Nr. 4

Scheletul unui copil de 8-10 ani, roșu pe frunte, provizie de roșu în stânga capului pe fundul gropii, genunchii spre stânga, s'a ridicat pentru Muzeu, oasele craniului complet sfărâmat și o bucățică de pământ cu ocru.

Măgura Nr. 5

Scheletul unui om adult, roșu pe frunte, genunchii spre dreapta. S'au ridicat pentru Muzeu oasele craniului.

Binevoiți, a cunoaște Domnule Prefect, că acesta este un raport provizoriu.

Considerațiunile istorico-archeologice asupra rezultatului acestor săpături vor alcătui un studiu ce va fi tipărit în Dacia publicațiunea în franțuzește ce apare la București anual pentru informarea străinătăței de mersul cercetărilor archeologice din țara noastră.

Acest studiu va fi neapărat însoțit de o schiță de plan al așezărei geografice a acestor măguri precum și de secțiuni orizontale și verticale în aceste măguri pentru a se vedea cât mai lămurit pozițiunea și orientarea mormintelor. De asemenea câteva fotografii luate în timpul săpăturilor vor însoți acest studiu.

Primiți, Vă rog, Domnule Prefect, asigurarea deosebitei mele stime.

Director,

C. S. Nicolăescu-Plopșor